

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 8 december 2003 (09.12)
(OR. en)**

15896/03

POLGEN 85

NOTA

van: de Raad (Algemene Zaken en Externe Betrekkingen)
aan: de Europese Raad
Betreft: Strategisch meerjarenprogramma

De Raad verzoekt, op grond van zijn beraad van 8 december 2003, de Europese Raad het strategisch meerjarenprogramma in bijlage dezes aan te nemen.

**STRATEGISCH
MEERJARENPROGRAMMA**

VAN DE RAAD

2004-2006

OPGESTELD DOOR DE ZES VOORZITTERSCHAPPEN

**IERLAND, NEDERLAND, LUXEMBURG,
VERENIGD KONINKRIJK, OOSTENRIJK EN FINLAND**

INHOUD

INLEIDING	5
VORM GEVEN AAN DE TOEKOMSTIGE UNIE	6
Het nieuwe constitutionele kader	6
Het proces voltooiën.....	6
De toepassing van het nieuwe Verdrag voorbereiden.....	6
Het nieuwe geografische kader	7
De nieuwe lidstaten effectief integreren	7
Bulgarije en Roemenië	7
Turkije	8
Kroatië.....	8
Het nieuwe financiële kader.....	8
De financiële vooruitzichten na 2007: onderhandelingen met talrijke facetten.....	8
PRIORITERING VAN DE BELEIDSAGENDA	10
Een ruimte van groei en welvaart	10
De strategie van Lissabon: een tussentijdse evaluatie	10
De doelen verwezenlijken: de hoofdlijnen van de strategie van Lissabon doorzetten.....	10
Stimuleren van de groei.....	11
Een grotere en meer doeltreffende economische ruimte.....	11
Meer en betere banen scheppen en het Europese sociale model moderniseren	12
De weg effenen voor de kenniseconomie	13
Bevordering van duurzame groei.....	14
Milieubescherming	15

Modernisering van bepaalde beleidssectoren.....	16
Landbouw.....	16
Visserij.....	16
Een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.....	16
Uitvoering van de agenda van Tampere.....	16
Vervolgtraject van Tampere.....	17
ROL VAN EUROPA OP HET WERELDTONEEL	20
Uitvoering van de Europese veiligheidsstrategie.....	20
Opbouw van veiligheid in onze omgeving.....	21
Een internationale orde gebaseerd op doeltreffend multilateralisme.....	22
Bedreigingen aanpakken.....	23
Voortzetting van het ontwikkelingsbeleid.....	24

INLEIDING

Dit is het eerste strategische driejarenprogramma van de Raad. Het bestrijkt de periode van 2004 met 2006 en is door de Europese Raad aangenomen. Het is gezamenlijk opgesteld door de zes voorzitterschappen die tijdens die periode volgens het toerbeurtsysteem de leiding over de Raad krijgen ¹. Gezamenlijk zijn zij ervoor verantwoordelijk dat de Raad zijn overeengekomen prioriteiten tot en met 2006 efficiënt en tijdig uitvoert.

Het programma geeft sturing aan de werkzaamheden van de Raad via streefdoelen en biedt, waar mogelijk, een gestructureerd tijdschema voor de uitvoering van overeengekomen prioriteiten, zonder evenwel vooruit te lopen op het resultaat van toekomstige onderhandelingen. Het stelt bepaalde doelen op als onderdeel van het streven naar economische concurrentiekracht, volledige werkgelegenheid, economische en sociale cohesie, sociale insluiting, een schoner milieu en interne en externe veiligheid, allemaal aangelegenheden waarover de mensen in alle lidstaten zich veel zorgen maken. In het programma wordt niet getracht de formele standpunten van de Europese Raad weer te geven; die worden in de desbetreffende conclusies opgenomen.

Dit programma is in nauw overleg met de Commissie tot stand gekomen en vormt een aanvulling op de jaarlijkse beleidsstrategie van de Commissie. Het vormt de basis voor de jaarprogramma's van de Raad voor de volgende drie jaar. Het doel en de inhoud van het programma zijn ook meegedeeld aan het Europees Parlement.

Het programma omvat drie delen. Het eerste deel gaat over de evoluerende constitutionele, geografische en financiële vorm van de Unie en wat er moet gebeuren om in deze periode van veranderingen te zorgen voor een soepele overgang. Het tweede deel gaat over de prioriteiten voor de modernisering en ontwikkeling van het beleid in de belangrijkste sectoren van de interne activiteiten van de Unie. In het derde deel wordt getoond hoe de Unie zich met haar waarden, verantwoordelijkheden en belangen zal opstellen in de wereld.

o
o o

¹ Ierland, Nederland, Luxemburg, Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk en Finland.

VORMGEVEN AAN DE TOEKOMSTIGE UNIE

Aan het einde van de door dit programma bestreken periode zal de grootste uitbreidingsoperatie van de geschiedenis verkeerd zijn in een alledaagse werkelijkheid. Er zal een nieuw grondwetverdrag goedgekeurd zijn dat grote gevolgen heeft voor het institutionele kader van de Unie. Bovendien zal de Unie het financiële kader tot stand gebracht hebben voor haar activiteiten tot in het tweede decennium van de eeuw.

Het nieuwe constitutionele kader

Het proces voltooien

Na de ondertekening van het nieuwe grondwetverdrag, die zo spoedig mogelijk na 1 mei 2004 zou moeten plaatsvinden, zullen alle 25 lidstaten onmiddellijk de bekrachtigingsprocedures moeten inleiden en deze zo snel mogelijk moeten voltooien, zodat het nieuwe verdrag niet later dan begin 2006 in werking kan treden. De instellingen van de Unie zullen de vorderingen van dit proces bijhouden.

De toepassing van het nieuwe Verdrag voorbereiden

Het nieuwe verdrag brengt de institutionele structuur en de werkmethode van de Unie in kaart, door nieuwe actoren, gereorganiseerde instellingen, nieuwe instrumenten en vereenvoudigde procedures onder één grondwet samen te brengen. Het wordt een enorm karwei ervoor te zorgen dat de overschakeling rimpelloos verloopt. Alle instellingen zullen de periode tussen de ondertekening en begin 2006 gebruiken om de aangekondigde wijzigingen grondig voor te bereiden, zodat deze soepel en efficiënt kunnen worden toegepast zodra het verdrag in werking treedt. De Raad zal ook voortdurend ernaar streven de werkmethode te verbeteren conform de aanbevelingen waarover in Helsinki en Sevilla overeenstemming werd bereikt en de in 2003 overeengekomen gedragscode.

Het nieuwe geografische kader

De nieuwe lidstaten effectief integreren

Het doen slagen van de uitbreiding blijft de komende jaren de topprioriteit. Succes is alleen mogelijk als de nieuwe lidstaten volledig en daadwerkelijk, in een geest van communautaire solidariteit, in de Unie worden geïntegreerd, en wel zo dat de toetreding in termen van rechten en plichten echt functioneert. De Commissie zal alle beschikbare instrumenten gebruiken om de toepassing van het acquis in de nieuwe lidstaten te volgen.

De Unie zal een bijdrage blijven leveren aan het opzetten van de noodzakelijke bestuurscapaciteit in de nieuwe lidstaten. Tegelijkertijd zullen de bestaande programma's in alle beleidssectoren worden uitgebreid tot de nieuwe lidstaten. Het nodige zal worden gedaan om deze landen zo spoedig mogelijk te integreren in de strategie van Lissabon, het Schengenacquis, de economische beleidscoördinatie en het stabiliteits- en groeipact, en volgens een individueel traject in de eurozone.

Wat Cyprus betreft, zal de Unie overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad blijven uitdragen dat zij bereid is akkoord te gaan met een regeling die in overeenstemming is met haar grondbeginselen, die strookt met de desbetreffende resoluties van de Veiligheidsraad en de bemiddelingsmissie van de secretaris-generaal van de VN blijven steunen. De Unie zal alle partijen aanmoedigen om zich op deze grondslag te beijveren voor een volledige regeling, zodat op 1 mei 2004 een verenigd Cyprus kan toetreden.

Bulgarije en Roemenië

De Unie zal haar steun geven aan de inspanningen van deze twee landen om in 2004 de onderhandelingen af te ronden teneinde hen in 2007 als lidstaten te kunnen begroeten, en zal gerichte pretoetredingssteun blijven verlenen. Essentieel is dat zij aan de criteria voor het lidmaatschap van de Unie voldoen; in 2005 en 2006 zal de controle daarop worden voortgezet om ervoor te zorgen dat het acquis in de praktijk wordt toegepast en er naar behoren wordt toegezien op de naleving ervan.

Turkije

In december 2004 beslist de Europese Raad overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad en op basis van een verslag en een aanbeveling van de Commissie of Turkije aan de politieke criteria van Kopenhagen voldoet; is dat het geval, dan worden er onmiddellijk toetredingsonderhandelingen met Turkije geopend. De Unie zal Turkije blijven aanmoedigen om door te gaan met de hervormingen om aan die criteria te voldoen, en zal dit met pretoetredingssteun blijven ondersteunen.

Kroatië

Kroatië heeft reeds een verzoek om lidmaatschap van de Unie ingediend. De Commissie zal in het eerste halfjaar van 2004 advies over dit verzoek uitbrengen, waarna de Europese Raad aan de hand van dat advies zal bepalen wat de volgende stappen zijn.

Het nieuwe financiële kader

De financiële vooruitzichten na 2007: onderhandelingen met talrijke facetten

De huidige financiële vooruitzichten van de Unie lopen eind 2006 af. De onderhandelingen over de volgende financiële vooruitzichten vinden plaats in de loop van het huidige meerjarenprogramma, en tegelijkertijd worden alle beleidsinitiatieven herzien. Gezien de ingewikkelde onderhandelingen en de noodzaak om tijdig overeenstemming te bereiken over het nieuwe financiële kader om het beleid van de Unie te kunnen plannen en programmeren, is een strak tijdschema vereist. Na bespreking van de mededeling van de Commissie zal de Commissie, met inbegrip van de commissarissen van de nieuwe lidstaten, waarschijnlijk uiterlijk in het begin van juli 2004 haar volledige pakket financierings- en wetgevingsvoorstellen presenteren. Het werk in de Raad zal erop gericht zijn dat de Europese Raad in december 2004 zo mogelijk beslist over de beginselen en richtsnoeren om tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad in juni 2005 een politiek akkoord te bereiken, zodat zowel het kader als de uitvoeringswetten aan het einde van dat jaar definitief kunnen worden aangenomen. Op die manier kunnen de nieuwe communautaire programma's in de loop van 2006 worden voorbereid, zodat deze vanaf het begin van de looptijd van de nieuwe financiële vooruitzichten kunnen worden uitgevoerd. Aldus kan ook de begrotingsprocedure voor 2007 doorzichtig en veilig verlopen.

BELANGRIJKE DATA

Juni 2004	• Europese Raad beslist over verdere stappen voor Kroatië
Eind 2004	• Mogelijke afsluiting van toetredingsonderhandelingen met Bulgarije en Roemenië.• Beslissing of Turkije aan de criteria voldoet om toetredingsonderhandelingen te openen• Mogelijke richtsnoeren en beginselen voor de verdere voorbereiding van de nieuwe financiële vooruitzichten
Juni 2005	• Politiek akkoord over het pakket van de nieuwe financiële vooruitzichten
Eind 2005	• Definitieve vaststelling van de nieuwe financiële vooruitzichten en de uitvoeringswetten
Begin 2006	• Inwerkingtreding van het nieuwe grondwetverdrag

PRIORITERING VAN DE BELEIDSAGENDA

Een ruimte van groei en welvaart

De strategie van Lissabon: een tussentijdse evaluatie

11. De Unie zal deze allesomvattende strategie om van Europa de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie in de wereld te maken die in staat is duurzame groei te bewerkstelligen, banen te scheppen, en te zorgen voor grotere economische en sociale cohesie, waarbij terdege rekening wordt gehouden met het milieu, vastberaden voortzetten. De Europese Raad zal daar tijdens zijn jaarlijkse voorjaarsbijeenkomsten toe bijdragen door zich meer te richten op de politieke boodschap en door in de belangrijkste sectoren concrete besluiten te nemen. In de periode 2004-2006 zullen de werking van de strategie en indien nodig de politieke boodschap verder worden verbeterd. In 2005 is de strategie halverwege, en de voorjaarsbijeenkomst van de Raad in dat jaar is een goede gelegenheid om de vorderingen te evalueren.

12. Er zal een geïntegreerde strategie voor meer concurrentievermogen worden gevolgd. Dat betekent dat beleidsinitiatieven zo worden ingebed en uitgevoerd dat er op een samenhangende manier wordt bijgedragen tot een grotere concurrentiekracht.

13. Het stelselmatig overleg met alle betrokken partijen en de beoordeling van alle gevolgen van alle belangrijke wetgevingsvoorstellen voor economie, maatschappelijke verhoudingen, milieu en regelgeving, waar het interinstitutioneel akkoord inzake de verbetering van de regelgeving in voorzien, zal worden voortgezet.

De doelen verwezenlijken: de hooflijnen van de strategie van Lissabon doorzetten

14. Zonder vooruit te lopen op eventuele beleidsbijstellingen naar aanleiding van het resultaat van de evaluatie zullen ook in de periode 2004-2006 de activiteiten van de Unie gericht zijn op:

- het stimuleren van de groei;
- het creëren van een grotere en meer doeltreffende economische ruimte;
- het scheppen van meer en betere banen en modernisering van het Europese socialezekerheidsmodel;
- het bevorderen van een kenniseconomie en een kennismaatschappij, onder meer door onderwijs en opleiding;
- het bevorderen van duurzame ontwikkeling en het loskoppelen van groei en milieuaantasting.

Stimuleren van de groei

15. Degelijk, op stabiliteit gericht macro-economisch beleid op basis van gezonde overheidsfinanciën blijft het fundament van de Europese economieën, vooral gezien de demografische ontwikkelingen. Het proces van begrotingsconsolidatie zal conform het stabiliteits- en groeipact worden voortgezet. In 2003 is voor de volgende drie jaar een totaalpakket van globale richtsnoeren voor het economisch beleid aangenomen; in 2004 en 2005 ligt de nadruk op uitvoering van de strategie en de bijbehorende beleidsinitiatieven en op goede integratie van de nieuwe lidstaten in dat proces. In 2006 wordt een nieuw pakket richtsnoeren uitgewerkt en aangenomen.

16. In het kader van de strategie van Lissabon en conform de besluiten van de Europese Raad wordt het Europese groei-initiatief volledig uitgevoerd en voortgezet met nieuwe maatregelen.

17. Essentiële voorwaarde voor het stimuleren van banengenererende groei is het scheppen van een klimaat waarin bedrijfsleven en industrie in het algemeen, en ondernemerschap en innovatie in het bijzonder, goed gedijen. De instrumenten daarvoor op Europees niveau zullen weldra beschikbaar zijn en de komende drie jaar moet er dus werk worden gemaakt van de concrete toepassing daarvan. De administratieve lasten voor het bedrijfsleven zullen verder worden teruggebracht.

Een grotere en meer doeltreffende economische ruimte

18. Een dynamische en goed functionerende interne markt is van essentieel belang voor groei, productiviteit en concurrentievermogen. Het werk van de Unie op dit vlak zal in 2004-2006 vooral gericht zijn op:

- de voltooiing van de interne markt overeenkomstig de prioriteiten van de internemarktstrategie van de Commissie voor 2003-2006. Dat zijn onder meer het aannemen van en/of uitvoeren van wetgeving inzake de vrijmaking van en het toezicht op de energie- en telecommarkten, inzake het vrijmaken van de spoorweg-, havendiensten en luchtvaartsectoren en inzake aanbesteding. Het actieplan financiële diensten moet op tijd klaar zijn om de weg te effenen voor geïntegreerde financiële markten in 2005;
- het ontwikkelen en toepassen van aanvullende middelen om de interne markt te versterken door beter toezicht op naleving, tijdige en daadwerkelijke omzetting, een meer pro-actief concurrentiebeleid en voltooiing van de hervorming van het stelsel van overheidssteun;
- de voltooiing van de interne markt in de dienstensector. Op basis van de dienstenstrategie van de Commissie en de begeleidende voorstellen zullen de resterende belemmeringen voor de grensoverschrijdende aanbidding van diensten op doortastende wijze worden aangepakt, waarbij de lidstaten hun eigen inspanningen opvoeren om dergelijke barrières weg te nemen op gebieden die onder nationale bevoegdheid vallen;
- het leggen van verbindingen tussen de regio's van de Unie - ook die van de nieuwe lidstaten - op het gebied van vervoer, telecom en energievoorziening. In 2004 wordt voortgewerkt aan de wetgevingsvoorstellen voor vervoer-TEN's voor een uitgebreide Unie;
- verdere inspanningen om schadelijke belastingmaatregelen aan te pakken en door het belastingstelsel veroorzaakte belemmeringen voor de interne markt weg te nemen;
- het nemen van maatregelen om de bescherming van de consument te verbeteren, onder meer door uitvoering van de consumentenbeschermingsstrategie voor 2002-2006.

Meer en betere banen scheppen en het Europese sociale model moderniseren

19. De Europese werkgelegenheidsstrategie zal richting blijven geven aan de werkzaamheden om de beleidsvoornemens van Lissabon op het gebied van volledige werkgelegenheid, verbetering van de kwaliteit van het werk en hervorming van de arbeidsmarkt uit te voeren. Aan de hand van het verslag van de Europese taakgroep werkgelegenheid zal de voorjaarsbijeenkomst van 2004 van de Europese Raad een extra impuls kunnen geven aan deze strategie. In 2003 is een volledig pakket werkgelegenheidsrichtnoeren aangenomen, en in 2004 en 2005 ligt de nadruk op de uitvoering van die strategie en op de integratie van de nieuwe lidstaten in dat proces. In 2006 zal een herzien pakket richtsnoeren worden uitgewerkt en aangenomen.

20. De Unie zal voortgaan met het afwerken van de sociale agenda om het Europese sociale model te moderniseren en te verbeteren. Daarbij zal speciale aandacht worden besteed aan de bestrijding van sociale uitsluiting en armoede. De lidstaten zullen hun socialezekerheidsstelsels moeten blijven moderniseren om ervoor te zorgen dat deze op lange termijn houdbaar zijn, en moeten aansturen op verdere hervormingen van pensioenen en volksgezondheidsstelsels. Het resultaat van de huidige sociale agenda vormt het uitgangspunt voor een nieuw kader voor maatregelen die vanaf 2006 hun beslag moeten krijgen.

21. Om haar burgers kwaliteitsgezondheidszorg te bieden, zal de Unie trachten stelselmatiger oog te hebben voor gezondheidsvraagstukken bij het formuleren en uitvoeren van haar beleidsvoor-nemens en activiteiten. De uitvoering van het actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid voor de periode 2003-2008 is een hoofdprioriteit in deze sector.

De weg effenen voor de kenniseconomie

22. Meer investeringen in onderzoek en innovatie, onderwijs, opleiding en vaardigheden zullen nieuwe kansen scheppen voor groei, ondernemerschap en nieuwe banen, en bovendien de sociale samenhang bevorderen. De overeengekomen beleidsmaatregelen, streefcijfers en doelstellingen moeten in de periode 2004-2006 in daden worden omgezet. Dit zal het volgende inhouden:

Onderzoek en innovatie

- de totstandbrenging van de Europese ruimte voor onderzoek en innovatie doorzetten; optimaal gebruik maken van het 6e kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling, en ruim voor het einde van 2006 het 7e kaderprogramma vaststellen; het actieplan uitvoeren om investeringen in OTO op te voeren tot 3% van het BBP aan het einde van het decennium (waarvan tweederde afkomstig uit de particuliere sector); Europese samenwerking op het gebied van fundamenteel en strategisch onderzoek stimuleren;
- het actieplan eEuropa 2005 doorvoeren en de ontwikkeling van de markten voor mobiele communicatie van de 3e generatie, breedband en digitale televisie stimuleren;

- meer steun voor spits- en geavanceerde technologie, onder meer via de actieplannen voor biotechnologie en milieutechnologieën en de gezamenlijke EG/ESA-ruimtestrategie;
- de ontwikkeling van het GALILEO-satellietnavigatieprogramma voltooiën en beginnen met de installatie;

Onderwijs, opleiding en vaardigheden

- toepassing door de lidstaten van de langetermijnstrategie op de doelstellingen van onderwijs- en opleidingsstelsels, met de nadruk op basisvaardigheden, doorleren, mobiliteit, computer-vaardigheden en met oog voor hoge normen en efficiënt gebruik van middelen;
- meer samenwerking op het vlak van beroepsopleiding, mobiliteit van studenten, de culturele aspecten van onderwijs, uitwisselingen van jongeren en vrijwilligersactiviteiten;
- aanneming van de volgende generatie van Europese programma's voor onderwijs, cultuur en jeugd en verwezenlijking van de Europese hogeronderwijsruimte.

Bevordering van duurzame groei

23. De strategie van de Unie voor duurzame ontwikkeling wordt in 2004 herzien ter voorbereiding op de tussentijdse evaluatie van de strategie van Lissabon, waarbij de nadruk wordt gelegd op samenhang tussen alle interne beleidsinitiatieven van de Unie en samenhang daarvan met het externe beleid van de Unie. De belangrijkste sectoren die meespelen bij het verbeteren van de duurzaamheid zijn:

- vervoer, met een drievoudige doelstelling voor de middellange termijn: de milieueffecten van de groei van de vervoerssector moeten worden losgekoppeld van de groei van het BBP, er moet meer evenwicht komen in het gebruik van de verschillende vervoermiddelen en de veiligheid moet worden verbeterd. Er zal actie worden ondernomen naar aanleiding van de voorstellen voor heffingen op infrastructuur en voor verdere ontwikkeling van de spoorwegmarkt;
- maritieme veiligheid en vervuilingspreventie, door uitwerking van de door de Raad goedgekeurde recente reeks initiatieven via communautaire wetgeving en door een actieve opstelling in internationale fora en nauwe samenwerking met buurlanden;
- energie, waar de Unie blijft streven naar daadwerkelijke toepassing van bestaande maatregelen om de energievraag, energie-efficiëntie en het gebruik van duurzame energie beter aan te sturen en zo de broeikasgasemissies terug te dringen en de voorzieningszekerheid te verbeteren. Een doelmatig gebruik van het meerjarenprogramma 'Intelligente energie voor Europa' (2003-2006) speelt hierbij een belangrijke rol;

- productbeleid, waarvoor een geïntegreerde aanpak wordt ontwikkeld die het gebruik van hulpbronnen moet loskoppelen van de toename van de hoeveelheid afval als gevolg van economische groei en die de milieueffecten van producten gedurende hun hele levenscyclus moet verminderen.

Milieubescherming

24. In de periode 2004-2006 zal het werk voornamelijk in het teken staan van het 6e milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap (2002-2012). Dit programma wordt in 2006 tussentijds geëvalueerd. De thematische strategieën zullen dan opnieuw worden bezien om het beleid en het wetgevingskader op belangrijke gebieden verder uit te bouwen.

25. De strijd tegen klimaatverandering blijft een van de kerntaken van de Unie. De Unie zal haar verplichtingen van de overeenkomst van Kyoto nakomen en zal voorbereidingen treffen voor een kader voor internationale maatregelen na 2012. Het kader voor het verhandelen van emissierechten zal worden toegepast, er komen stimuleringsmaatregelen voor betere energie-efficiëntie en meer gebruik van duurzame energiebronnen, en er zal worden nagedacht over hoe milieutechnologieën meer gestimuleerd en op ruimere schaal en sneller toegepast kunnen worden. Er komen meer maatregelen voor controle op het gebruik van chemische stoffen en bestrijdingsmiddelen, voor bescherming van oppervlakte- en grondwater, betere kwaliteit van zwembadwater, minder afval en beter afvalbeheer, betere bewaking van de luchtkwaliteit, minder lawaai-emissies en om de achteruitgang van de biodiversiteit in 2010 tot staan te brengen. Verwezenlijking van de doelstelling van Göteborg en uitvoering van het Natura 2000-netwerk blijft voor de Unie een prioriteit.

26. Duurzame ontwikkeling in Europa is nauw verweven met die in de rest van de wereld. De Unie zal het voortouw blijven nemen bij internationale processen, met name waar het gaat om de uitvoering van de afspraken van de top van Johannesburg over duurzame ontwikkeling.

Modernisering van bepaalde beleidssectoren

Landbouw

27. Nu de huidige ronde van de GLB-hervorming in juni 2003 met succes is voltooid, zal in de komende jaren het werk in de eerste plaats gericht zijn op het in goede banen leiden van de overschakeling op het nieuwe beleidskader, het beleid inzake plattelandsontwikkeling, de hervorming van bepaalde gemeenschappelijke marktorganisaties zoals suiker, katoen, olijfolie en tabak, en de soepele integratie van de nieuwe lidstaten in het GLB. Reacties op punten van zorg van de consument inzake, onder meer voedselveiligheid en -kwaliteit, dierenwelzijn, het naast elkaar bestaan van genetisch gemodificeerde en conventionele gewassen, komen hoog op de agenda te staan.

Visserij

28. Het gemeenschappelijk visserijbeleid zal zich toespitsen op de toepassing van het nieuwe beleidskader, met als hoofdlijnen duurzame visserij daarbij zorgend voor solide economische, sociale en milieuomstandigheden en op regionale ontwikkeling met inschakeling van alle betrokkenen. Voor leeggeviste bestanden komen er herstelplannen, en er zal worden voortgewerkt aan gelijkvormigheid inzake controles, toezicht op naleving en inspectie. Andere hoofdtaken zijn het uitstippelen van een nieuw visserijbeleid voor het Middellandse-Zeegebied, het opzetten van een gezamenlijke inspectiestructuur en een grotere rol voor wetenschappelijk advies bij het nemen van beslissingen over bestandsbeheer.

Een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid

Uitvoering van de agenda van Tampere

29. De Unie zal ervoor zorgen dat het programma van Tampere vrucht draagt en trachten om tegen de streefdatum mei 2004 de wetgevingsmaatregelen aan te nemen waar het Verdrag van Amsterdam om vraagt.

30. Om een vastberaden beleid tegen illegale immigratie en mensenhandel te kunnen voeren, moet intensiever worden samengewerkt met derde landen, vooral door middel van overnameovereenkomsten. Er zullen besluiten worden genomen over de instelling van een terugkeerfonds. Het beheer van de buitengrenzen krijgt een grotere prioriteit bij de bestrijding van illegale immigratie en grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit. Het concept van geïntegreerd beheer van de buitengrenzen van de Unie wordt verder uitgewerkt. Overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad, zal de Raad de desbetreffende behoeften aan communautaire financiële middelen en lastenverdeling blijven onderzoeken.

31. De Unie zal blijven voortwerken aan een integraal beleid voor de integratie van legaal verblijvende immigranten dat erop gericht is dat zij rechten en plichten krijgen die vergelijkbaar zijn met die van EU-burgers. Om te beginnen zullen de resterende wetsvoorstellen uit het Tampere-programma worden voltooid.

32. Op asielgebied worden de twee richtlijnen inzake minimumnormen voor de erkenning als vluchteling en de procedures voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus snel afgerond. Er wordt voortgewerkt aan maatregelen voor een meer gereguleerde instroom in de Unie van personen die internationale bescherming behoeven en er wordt bekeken hoe de beschermingscapaciteit in de regio's van oorsprong kan worden opgevoerd.

33. De Unie zal verdere maatregelen treffen ter voorkoming en bestrijding van criminaliteit, onder meer via uitvoering van een kaderbesluit inzake drugsmokkel. Ook zal zij de strijd tegen het terrorisme opvoeren en verdere maatregelen treffen tegen de financiering van het terrorisme.

Vervolgtraject van Tampere

34. Op de Europese Raad van juni 2004 zal de Unie de aanzet geven tot een evaluatie van de resultaten van het programma van Tampere teneinde het beleid op het gebied van justitie en binnenlandse zaken verder te ontwikkelen. Om een paar van de hoofdtaken te noemen:

- volledige toepassing van het gemeenschappelijk geïntegreerd systeem voor het beheer van de buitengrenzen. Onderdeel hiervan is het opzetten van een gemeenschappelijk Europees asielsysteem om een doeltreffende internationale bescherming te kunnen bieden. Er komen meer maatregelen om de migratiestromen in betere banen te leiden. De ontwikkeling van een visuminformatiesysteem staat ook hoog op de agenda en het Schengeninformatiesysteem II gaat in 2006 van start;
- versterking van de operationele dimensie van samenwerking op het gebied van wetshandhaving en intensievere bestrijding van ernstige criminaliteit en terrorisme. In het kader van nauwere samenwerking van politie, justitie en douane komt er onder meer een nieuw drugsbestrijdingsplan voor 2005-2009 en wordt in 2005 de strategie voor de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit tegen het licht gehouden;
- betere toegang tot het gerecht voor de burgers van de Unie, door uitbreiding van het systeem van wederzijdse erkenning en wetshandhaving, en door het uitwerken van andere maatregelen die bijdragen tot wederzijdse erkenning.

35. Verdere en diepere integratie van de JBZ-agenda in de externe beleidsterreinen van de Unie blijft ook na 2004 een van de hoofdpunten van het programma.

BELANGRIJKE DATA

- 2004
- Evaluatie van de EU-strategie voor duurzame ontwikkeling
 - Voltooiing van het programma van Tampere
 - Evaluatie van het programma van Tampere en lancering van een nieuw programma van JBZ-maatregelen
- 2005
- Tussentijdse evaluatie van de strategie van Lissabon
 - Vaststelling van een nieuwe agenda voor het sociaal beleid
 - Start van een nieuw actieplan tegen drugs
 - Herziening van de strategie tegen de georganiseerde criminaliteit
- 2006
- Vaststelling van het 7e kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling van de Gemeenschap
 - Tussentijdse evaluatie van het zesde milieu-actieprogramma van de Europese Gemeenschap
 - Vaststelling van de nieuwe globale richtsnoeren voor het economisch beleid voor drie jaar
 - Tussentijdse evaluatie van de werkgelegenheidsstrategie en vaststelling van de nieuwe werkgelegenheidsrichtsnoeren voor drie jaar

ROL VAN EUROPA OP HET WERELDTONEEL

36. Door haar omvang, bevolking en economische kracht is de Unie een wereldspeler van formaat. Als gemeenschap van gedeelde waarden is zij bij uitstek in staat om in internationaal verband een verantwoordelijke taak te vervullen. Zij heeft ontwikkeling hoog in het vaandel staan, en levert dan ook meer dan de helft van alle door de overheid gefinancierde ontwikkelingssteun in de wereld. Dank zij haar uitgebreide instrumentarium op het gebied van externe betrekkingen - diplomatieke maatregelen via het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, capaciteiten op het gebied van conflictpreventie en niet-militaire en militaire crisisbeheersing in het kader van het Europees veiligheids- en defensiebeleid, ontwikkelingssamenwerking en -bijstand en extern handelsbeleid - heeft zij een geïntegreerd antwoord op de problemen waarmee de internationale gemeenschap zich geconfronteerd ziet.

Uitvoering van de Europese veiligheidsstrategie

37. De Europese Raad neemt tegelijk met dit meerjarenprogramma een nieuwe Europese veiligheidsstrategie aan. De praktische uitvoering van deze nieuwe strategie zal voor de Unie een hoofdprioriteit vormen.

38. De veiligheidsstrategie onderstreept de behoefte aan een actiever, coherenter en slagvaardiger optreden van de Unie. De institutionele regelingen in het nieuwe verdrag zullen dit doel dichterbij brengen. In de loop van dit programma zullen ook andere maatregelen op uiteenlopende gebieden het licht zien, zoals de verdere ontwikkeling van de capaciteiten voor conflictpreventie en militair en niet-militair crisisbeheer in het kader van het Europees veiligheids- en defensiebeleid.

39. Doeltreffend multilateralisme en een krachtig netwerk van bilaterale relaties versterken elkaar wederzijds. De Unie zal multilaterale en bilaterale wegen bewandelen om haar optreden op het wereldtoneel doeltreffender te maken. Zij zal haar banden met regionale organisaties en belangrijke bilaterale partners verder uitbouwen. De traditionele betrekkingen zullen worden aangehaald, met name met de strategische partners die in de veiligheidsstrategie vermeld staan.

40. De veiligheidsstrategie geeft drie strategische doelstellingen voor de Unie:

- Opbouw van veiligheid in onze omgeving
- Een internationale orde gebaseerd op doeltreffend multilateralisme
- De bedreigingen aanpakken

Opbouw van veiligheid in onze omgeving

41. Hoeksteen van de strategie is dat de Unie een reeks beleidsinitiatieven vaststelt om haar burenen in het oosten en het zuiden tegemoet te treden op basis van gemeenschappelijke waarden en die ertoe moeten bijdragen dat gemeenschappelijke problemen samen worden aangepakt. De Noordelijke dimensie zal ook verder worden uitgebouwd en een derde actieplan voor de Noordelijke dimensie is in voorbereiding en wordt in 2006 afgerond.

42. De Unie zal haar sterke betrokkenheid bij de Westelijke Balkan voortzetten. Steun voor hervormingen blijft een hoge prioriteit houden voor het gezamenlijk doen welslagen van de opnemng van de regio in het Europese weefsel, met als voorwaarde dat zij volledig voldoet aan de criteria van Kopenhagen en de internationale verplichtingen volledig naleeft. Het stabilisatie- en associatieproces, dat voortdurend zal worden uitgebreid met elementen die zijn ingegeven door het uitbreidingsproces, zal het algemene kader voor de Europese koers van de landen van de Westelijke Balkan vormen. Met de landen die nog geen stabilisatie- en associatieovereenkomst hebben gesloten, zal worden voortgewerkt aan de voorbereiding daarvan.

43. Ook wordt er een nieuw beleid jegens de buurlanden ontwikkeld, waarvoor de Commissie vanaf 2004 een aantal voorstellen voor actieprogramma's zal indienen voor alle betrokken landen, alsook een aantal buurlandprogramma's die de weg moeten effenen voor het voorgestelde nieuwe nabuurschapsinstrument.

- *Oost-Europa*: De betrekkingen met de "nieuwe burenen" in Oost-Europa - Oekraïne, Moldavië, Wit-Rusland - zullen worden ontwikkeld aan de hand van voor ieder land specifieke politieke en economische ijkpunten.

- *Middellandse-Zeegebied*: Naast de verdieping van het proces van Barcelona zal een nieuwe reeks van bilaterale en subregionale actieplannen het licht zien, waarin de nadruk ligt op hervormingen, behoorlijk bestuur en mensenrechten. De tiende verjaardag van het proces van Barcelona in 2005 is een goede gelegenheid om de balans op te maken en nieuwe doelen te stellen.

44. Beëindiging van het Arabisch/Israëliësch conflict blijft een van de strategische prioriteiten voor Europa. Dat houdt onder meer in dat het routeplan wordt uitgevoerd en dat de samenwerking in kwartetverband wordt opgevoerd, met 2005 als essentiële einddatum voor de stichting van een democratische en levensvatbare Palestijnse staat.

45. De Unie zal een passende follow-up overwegen van het verslag van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger over haar betrekkingen met de Arabische wereld. De Unie zal blijven bijdragen aan de politieke en economische wederopbouw van Irak die cruciaal is voor het gehele Midden-Oosten, conform de resoluties van de VN-veiligheidsraad.

Een internationale orde gebaseerd op doeltreffend multilateralisme

47 De Unie streeft ernaar doeltreffend multilateralisme tot een centraal element van haar extern optreden te maken, met in het hart daarvan een sterke VN. Een van de kerndoelen van de Unie is de verdere versterking van de mechanismen waarmee gestalte kan worden gegeven aan een eensgezind, coherent en herkenbaar VN-beleid. De steun voor de rol van de VN bij het bewaren van de internationale vrede en veiligheid zal worden uitgebreid, waartoe onder meer met de VN zal worden samengewerkt bij conflictpreventie en crisisbeheersing. De Unie zal trachten het voortouw te nemen bij het vinden van een antwoord op de steeds krachtiger roep om hervorming van de VN.

48. De Unie zal de samenhang en consistentie van haar mensenrechtenbeleid verbeteren. Bij haar inspanningen om het internationaal recht te handhaven en verder te ontwikkelen zal voor de Unie de bevordering en bescherming van mensenrechten de prioritaire doelstelling van haar buitenlands en veiligheidsbeleid blijven, zowel in multilaterale organen en fora als in bilaterale contacten met derde landen. De Unie zal tevens blijven ijveren voor een zo ruim mogelijke deelneming in het ICC-statuut.

49. De samenwerking met de OVSE en de Raad van Europa zal krachtig worden voortgezet, met name op het gebied van conflictpreventie en crisisbeheersing, steun voor democratisering, de rechtsstaat en de mensenrechten.

50. De Unie zal de overeengekomen permanente regelingen voor samenwerking tussen EU en NAVO, die het kader voor het strategische partnerschap inzake crisisbeheersing vormen, in de praktijk toepassen.

51. De Unie blijft actief en constructief streven naar een succesvolle afronding en uitvoering van de Doha-agenda voor ontwikkeling in het licht van de conclusies die moeten worden getrokken uit de algehele evaluatie van de conferentie van Cancun. De fundamentele doelstellingen van de Unie in dit proces blijven het bevorderen van verdere multilaterale handelsliberalisatie en gelijktijdige aanscherping van het WTO-reguleringsstelsel, de verbetering van de integratie en daadwerkelijke deelneming van de ontwikkelingslanden aan het multilaterale handelsstelsel en de stimulering van duurzame ontwikkeling.

Bedreigingen aanpakken

52. In de veiligheidsstrategie is geopteerd voor een veelsporenbeleid en een mix van instrumenten om de huidige bedreigingen het hoofd te bieden. De Unie beschikt over een dergelijke mix aan instrumenten - op politiek, economisch, handels-, ontwikkelings-, civiel en militair gebied; het probleem voor de komende jaren is deze instrumenten verder te ontwikkelen en doelmatig in te zetten. De lidstaten zullen ook hun capaciteiten, zowel militair als civiel, moeten blijven verbeteren om ervoor te zorgen dat de Unie beschikt over de benodigde middelen voor een snelle inzet bij alle crisisbeheersingsoperaties.

53. De Unie zal de strijd tegen terrorisme voortzetten met gebruikmaking van alle interne en externe instrumenten die haar ter beschikking staan. Zij zal het optreden van derde landen laten meewegen bij de beslissing of de betrekkingen met deze landen moeten worden geïntensiveerd.

54. De Unie zal haar strategie en actieplan tegen de verspreiding van massavernietigingswapens uitwerken en uitvoeren om de verspreiding van dergelijke wapens en hun inzetmiddelen te voorkomen, stop te zetten en waar mogelijk terug te draaien.

Voortzetting van het ontwikkelingsbeleid

55. De verwezenlijking in 2015 van de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling is een van de grootste opgaven van de VN en de internationale gemeenschap. De Unie zal zich met haar partners inspannen om deze doelen te bereiken en de specifieke afspraken van Monterrey en Johannesburg na te komen. Er zal een balans worden opgemaakt van de vorderingen met betrekking tot de millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling en ander beleid.

56. Gestreefd zal worden naar de volledige uitvoering van de gezamenlijke verklaring van november 2002 over het ontwikkelingsbeleid van de EG. Daarbij wordt voorrang gegeven aan verbetering van de doeltreffendheid, samenhang, coördinatie en inpasbaarheid van de steun om het eerste doel - terugdringing van de armoede, inclusief bestrijding van ziekten als HIV/AIDS, tuberculose en malaria - dichterbij te brengen. Deze prioriteit moet blijken uit de in deze periode te verrichten tussentijdse evaluatie van de landstrategieën. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar begrotingsbeheer en toewijzing van middelen. De balans van de externe steun van de EG zal worden opgemaakt. De gezamenlijke verklaring kan in de periode 2004-2006 geëvalueerd worden.

57. Bekeken zal worden of er in 2004/2005 onderhandelingen moeten worden gestart over wijziging van de Overeenkomst van Cotonou, terwijl tegelijk de discussie zal worden voortgezet over eventuele budgetisering van het Europees Ontwikkelingsfonds. De onderhandelingen over economische partnerschapsovereenkomsten zullen worden opgevoerd zodat deze partnerschappen in 2007 een feit kunnen zijn.

BELANGRIJKE DATA

2004	• Actieplannen voor landen die betrokken zijn bij het initiatief voor het grotere Europa• Sluiting van stabilisatie- en associatie-overeenkomsten en Europese partnerschappen met de Balkanlanden• Tussentijdse evaluatie van de landstrategieën• Oprichting van het bureau op het gebied van de ontwikkeling van defensievermogens, onderzoek, aankopen en bewapening
2005	• Balans van het proces van Barcelona• Eventuele evaluatie van de gezamenlijke verklaring over het EG-ontwikkelingsbeleid
2006	• Afronding van het 3e actieplan voor de Noordelijke dimensie• Einddatum voor het ODA/BNP-streefcijfer van 0.39%